

Diweddariad Her Ysgolion Cynaliadwy - Tachwedd 2023

Mae'r tri phrosiect bellach yng nghanau cynnar dylunio (Briffio Prosiect a Dylunio Cysyniad).

Mae cyfranogiad disgyblion wedi bod yn rhan annatod o'r briffio o'r cychwyn cyntaf.

Campws Cymunedol Bontnewydd.

Yng **Ngwynedd** rydym wedi gweld hyn yn ymarferol gyda disgyblion **Ysgol Bontnewydd** yn rhan o ddechrau'r broses. Gofynnwyd i'r prosiectau gwreiddiol ar y rhestr fer gyflwyno i banel beirniadu ac roedd cyflwyniad Cyngor Gwynedd yn cynnwys clipiau fideo o'r disgyblion oedd yn cyflwyno'r prosiect.

Ffigur 1 Penseiri yn cyflwyno i ddisgyblion Ysgol Bontnewydd

Mae'r un grŵp o ddisgyblion wedi bod yn rhan o gaffael y tîm dylunio gyda phractisau pensaer yn gorfod cyflwyno eu ceisiadau i banel caffael 'traddodiadol' ac ar wahân i'r panel disgyblion. Cafodd adborth y disgyblion ei sgorio a'i fwydo i'r broses gaffael fel rhan annatod o'r broses o wneud penderfyniadau.

Mae'n debyg, roedd arferion y pensaer yn fwy nerfus yn cyflwyno i'r plant nag i'r gweithwyr proffesiynol!

Ysgol newydd sy'n gwasanaethu Cymuned Glyn-coch.

Yn **Rhondda Cynon Taf** (RhCT) mae tîm y prosiect wedi ymgysylltu â dysgwyr i ddatblygu briff y prosiect a dylunio cysyniad cychwynnol. Roedd hyn yn cynnwys cyflwyniad cynulliad ysgol gyfan gan bensaer y prosiect yn y ddau safle ysgol i roi trosolwg i ddysgwyr o'r prosiect a chyflwyno aelodau o'r tîm dylunio. Mae tîm y prosiect wedi ymgysylltu ag aelodau cyngor ysgol, gyda chynrychiolwyr o bob grŵp oedran yn y ddau safle.

Ffigur 2+3 Cyflwyniadau Cynulliad Ysgol Gyfan yn Ysgolion Cynradd Cefn a Craig yr Hesg

Arweiniodd arolwg rhieni a ddsbarthwyd ar-lein gan RhCT at oddeutu 50 o ymatebion. Roedd yr arolwg yn rhestru gwasanaethau posibl ac yn gofyn pa rieni fyddai'n fwyaf tebygol o'u defnyddio pe byddent yn cael eu darparu yn yr ysgol. Mae dysgwyr hefyd yn cymryd rhan yn y broses gaffael. Er enghraifft, cynhaliwyd gweithdy gyda'r cynghorau ysgol i drafod cwestiynau posibl i'w gofyn i gontractwyr bidio. Penderfynodd y dysgwyr y dylai eu cwestiwn ganolbwyntio ar sut y byddai'r contractwyr yn eu cynnwys yn y gweithgareddau o ddydd i ddydd ar y safle tra hefyd yn eu cadw'n ddiogel wrth gefnogi eu dysgu. Gofynnir y cwestiwn hwn yn ystod cyfweiliadau cynigwyr gyda'r Pennaeth yn asesu ar ran y dysgwyr.

Ysgol Gynradd Gymraeg Rhosafan

Yng Nghastell-nedd Port Talbot, cynhaliwyd sesiynau ymgysylltu YGG Rhosafan o'r enw 'Llais yr Ysgol' gyda chynrychiolwyr disgyblion, er mwyn deall eu dymuniadau, eu hanghenion a'u dyheadau. Roedd yr ymgysylltiad yn cynnwys sesiynau gyda chynrychiolwyr dysgwyr, y Pennaeth a chynrychiolwyr y corff llywodraethu.

Pan ofynnwyd iddynt beth oedd y dysgwyr yn ei fwynhau am yr ysgol, yr ymateb llethol oedd eu bod yn 'caru' yn dod i'r ysgol. Pan ofynnwyd iddynt beth oedd barn y dysgwyr oedd y pethau pwysicaf yr oeddent eu hangen o'r ysgol a adeiladwyd o'r newydd, darparwyd sawl ymateb, gyda'r deg eitem uchaf wedi'u rhestru isod:

1. Gofod parc/maes chwarae gyda siglenni nid chwarae i blant iau yn unig.
2. Cyfleusterau chwaraeon, fel nodau pêl-droed, gofod hoci, wal ddringo, a thrampolinau.
3. Mae rhywfaint o le iard dan orchudd, i allu mynd y tu allan pan fydd hi'n bwrw glaw.
4. Lle perfformio ac offer, er mwyn caniatáu i'r ysgol gynnal sesiynau drama a dawns.
5. Darn llysiau, perllan, a thŷ gwydr, i dyfu llysiau 'ein hunain' 'a phethau fel pwmpenni, watermelons ac afalau/eirin.'
6. Gardd i dyfu blodau a chwblhau prosiectau 'fel sydd gennym gyda gwenyn a gwestai byg.'
7. Cegin ysgol i allu coginio'r 'pethau rydyn ni'n eu tyfu'.
8. Coedwig law fyw yn yr ysgol.
9. Gweithdy i allu adeiladu pethau.
10. Llwybr beicio o gwmpas y tu allan i'r iard ysgol.

Bydd adborth o'r sesiynau ymgysylltu hyn yn hanfodol yn y cam dylunio. Cynhelir sesiynau ymgysylltu â dysgwyr pellach hefyd pan fydd contractwr yn cael ei benodi (Ionawr 2024) i sicrhau bod llais y disgybl yn rhan annatod o'r broses ddylunio ac adeiladu.

Cynhyrchwyd vlog hefyd i hyrwyddo'r prosiect sy'n tynnu sylw at gyfraniad y disgyblion ar hyn o bryd:

Bydd hi'n cael ei all-adeiladu'n gyfan, a fydd yn cynnwys canolbwynt lleol, a fydd yn darparu gwasanaethau er mwyn yr holl gymuned.

Ffigur 4 Mewnbyn dylunio gan ddisgyblion YGG Rhosafan

<https://youtu.be/kCVspXeKjNs>

<https://www.youtube.com/watch?v=q2nYQNwalvg>

Cydweithio rhwng prosiectau

Cynhaliwyd ein cyfarfod cyntaf o'r tri awdurdod lleol prosiect ddechrau mis Hydref lle cydweithio, fforwm ar gyfer rhannu syniadau a chynlluniau cyfathrebu oedd y prif ffocws. Cynhelir cyfarfod dilynol yn gynnar ym mis Rhagfyr pan fyddwn yn gallu casglu rhagor o wybodaeth am ymgysylltu â disgyblion. Bydd cydweithwyr Llywodraeth Cymru o'r Cwricwlwm hefyd yn chwarae rhan weithredol ym mhob prosiect, gan sicrhau ffocws a lefel y cysondeb ar draws.

Rydym wedi gwahodd Down to Earth i siarad yn y cyfarfod hwn i gryfhau'r ymrwymiad cydweithio a chyfranogiad disgyblion. Rydym yn gweithio gyda Down to Earth i sefydlu cwmpas ei ymgysylltiad â'r tri phrosiect a sut y gall gynnig 'her' tuag at gynigion y timau dylunio ac adeiladu ar bob cam. Mae gweithdy hefyd wedi'i gynllunio ym mis Chwefror i ddod â'r timau dylunio, yn ogystal â thimau prosiect, ynghyd i adeiladu ymhellach ar ymgysylltu â rhanddeiliaid, cydweithio a darparu prosiect addysgu ar gyfer disgyblion a'u cymunedau.

Yn ein cyfarfod cyntaf gyda'r tri awdurdod lleol, cynigiwyd Logo Her, trafodwyd yr opsiynau, a datblygwyd y logo isod.

Her Ysgolion Cynaliadwy
Rhan o Raglen Cymunedau Dysgu Cynaliadwy

Sustainable Schools Challenge
Part of the Sustainable Communities for Learning Programme